

Joakim Strand r

Kirjallinen kysymys maamme kantaverkkoyhtiön vakuusvaatimusten pikaisesta kohtuullistamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Säätösähkömarkkinoilla sähkön kantaverkkoa ylläpitävät toimijat tasapainottavat tuotantoa ja kulutusta sähkön käyttötunnilla. Suomessa tämä toimija on Fingrid Oyj. Säätösähkömarkkinaa tarvitaan, koska sähköä ei kyetä kustannustehokkaasti varastoimaan merkittävässä määrin. Tuotantoa ja kulutusta pitää siten tasapainottaa vastaamaan toisiaan jatkuvatoimisesti. Energiavirasto on vahvistanut Fingrid Oyj:n noudatettavaksi säätösähkömarkkinoiden maksimihinnat +/- 10 000 euroa/MWh, jota aletaan soveltaa 1.11.2022 alkaen. Spot-markkinoilla hintakatto, johon monien kuluttajien sähkösopimus nykyisin perustuu, on merkittävästi pienempi, 4 000 euroa/MWh.

Säätösähkömarkkinan hintarajan nosto lisää riskejä energiayhtiöille pienistä sähkönmyyjistä suuriin sähköntuottajiin. Markkinatoimijat ovat erittäin huolestuneita hintakaton nostamisen vaikutuksista sähkön toimitusvarmuuteen tulevana talvena. Ääritilanteessa, jossa sähköä joudutaan säännöstelemään sähkökatkoksien, markkinatoimijoiden yhteenlasketut sähkökaupan tasapainotuskustannukset ja tähän liittyvät vakuusvaateet voisivat samanaikaisesti kohota useisiin miljardeihin euroihin.

Säätösähkömarkkinasta johdetut vakuuden määräytymisperiaatteet ovat pääosin ylimitoitettuja sen lisäksi, että uusi hintakatto on kohtuuttoman korkea. Sähkömarkkinoilla pysymiseksi toimijan pitäisi esimerkiksi ääritilanteessa rajoittaa omaa tuotantoa, jotta toimitusvolyymit pienenevät tasolle, johon vakuuksien rahoituskyky riittää. Volyymien rajoittaminen pienentäisi toimijan omia riskejä, mutta sähköjärjestelmän toimivuuden ja siten yhteiskunnan riskit kasvavat, kun toimintamalli lisääkin niukkuutta. Pankeilta on saatu indikaatioita, että energiasektorin rahoituksen saatavuus on tiukentumassa takauksiin. Pahimmillaan vakuusvaatimuksesta voisi seurata konkurssi, vaikka toimijalla muuten olisikin riittävästi varoja toimia spot-markkinalla ja ylläpitää sähköntoimituksia asiakkailleen. Tässä tilanteessa asiakkaat joutuisivat sitten etsimään uuden myyjän keskellä vaikeaa markkinatilannetta.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä toimia hallitus voi tehdä maamme kantaverkkoyhtiön vakuusvaatimusten pikaisen kohtuullistamisen suhteen ja

Kirjallinen kysymys KK 580/2022 vp

voidaanko hintakaton nosto 1.11.2022 alkaen peruuttaa ja raja palauttaa lähemmäksi nykyistä spot-markkinan maksimitasoa 4 000 euroa/MWh?

Helsingissä 11.11.2022

Joakim Strand r